

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

คำนำ

เหตุการณ์ความเสี่ยงด้านการทุจริตเกิดแล้วจะมีผลกระทบทางลบซึ่งปัญหามาจากสาเหตุต่าง ๆ ที่ค้นหาต้นตอที่แท้จริงได้ยากความเสี่ยงจึงจำเป็นต้องคิดล่วงหน้าเสมอ การป้องกันการทุจริต คือการแก้ไขปัญหาการทุจริตที่ยั่งยืนซึ่งเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของหัวหน้าส่วนราชการ และเป็นเจตจำนงของทุกองค์กรที่รวมต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ อันเป็นด่วนของรัฐบาลองค์การบริหารส่วนตำบลสายตะกู จึงได้นำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ในองค์กร เพื่อใช้เป็นหลักประกันประการหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริต หรือในกรณีทุจริตพบการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับ ปัญหาจะเกิดขึ้นน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่ น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ และได้รวบรวมผลการประเมินความเสี่ยงของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิด การทุจริตและประพตุมิชอบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๔ ของ องค์การบริหารส่วนตำบลสายตะกู เพื่อให้ส่วนราชการและผู้สนใจในการสร้างความเข้าใจ ในการประเมินความเสี่ยง การทุจริต สามารถนำมาตรการในการพัฒนาระบบ กลไก หรือแนวทางในการบริหารจัดการ ความเสี่ยงของการดำเนินงานทออาจก่อให้เกิดการทุจริต และประพตุมิชอบไปใช้เป็น มาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

ส่วนที่ ๑ บทนำ

การวิเคราะห์ความเสี่ยงในการเกิดการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การวิเคราะห์ความเสี่ยงในการเกิดการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการบ่งชี้ความเสี่ยงของการทุจริตที่มีอยู่ในองค์กรโดยการประเมินโอกาสของการทุจริตที่อาจเกิดขึ้น ตลอดจนบุคคลหรือหน่วยงานที่อาจเกี่ยวข้องกับการกระทำทุจริต เพื่อพิจารณาว่าการควบคุมและการป้องกันการทุจริตที่มีอยู่ในปัจจุบันมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลหรือไม่

การทุจริตในระดับท้องถิ่น พบว่าปัจจัยที่มีต่อการขยายตัวของการทุจริตในระดับท้องถิ่น ได้แก่ การกระจายอำนาจลงสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แม้ว่าโดยหลักการแล้วการกระจายอำนาจมีวัตถุประสงค์สำคัญ เพื่อให้บริการต่าง ๆ ของรัฐสามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนได้มากขึ้น มีประสิทธิภาพมากขึ้นแต่ในทาง ปฏิบัติทำให้แนวโน้มของการทุจริตในท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้นเช่นเดียวกัน

ลักษณะการทุจริตในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกเป็น ๗ ประเภทดังนี้

๑. การทุจริตด้านงบประมาณ การทำบัญชี การจัดซื้อจัดจ้าง และการเงินการคลังส่วนใหญ่ ละเอียดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒. สภาพหรือปัญหาที่เกิดจากตัวบุคคล ทั้งในส่วนของประชาชน ข้าราชการประจำ และ นักการเมืองท้องถิ่น

๓. สภาพการทุจริตอันเกิดจากช่องว่างของกฎระเบียบและกฎหมาย

๔. สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจและขาดคุณธรรม

๕. สภาพหรือลักษณะปัญหาที่เกิดจากการขาดการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ

๖. สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากการตรวจสอบขาดความหลากหลายในการ ตรวจสอบจากภาคส่วนต่าง ๆ

๗. สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากอำนาจบารมี และอิทธิพลท้องถิ่น

สาเหตุและปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถสรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้

๑. โอกาส แม้ว่าในปัจจุบันมีหน่วยงานและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปราม การทุจริต แต่พบว่า ยังคงมีช่องว่างที่ทำให้เกิดโอกาสของการทุจริต ซึ่งโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นจากการบังคับใช้ กฎหมายที่ไม่เข้มแข็ง กฎหมาย กฎระเบียบไม่รัดกุม และอำนาจหน้าที่โดยเฉพาะข้าราชการระดับสูงก็เป็นอีกโอกาส หนึ่งที่ทำให้เกิดการทุจริต

๒. สิ่งจูงใจ เป็นที่ยอมรับว่าสภาวะเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นเรื่องของวัตถุนิยม สังคมนิยม ทำให้คนในปัจจุบันมุ่งเน้นที่การสร้างควมร่ำรวย ด้วยเหตุผลนี้จึงเป็นแรงจูงใจให้เจ้าหน้าที่มีแนวโน้มที่จะทำพฤติกรรมการทุจริตมากยิ่งขึ้น

๓. การขาดกลไกในการตรวจสอบความโปร่งใส ปัจจุบันเป็นที่ทราบดีว่าการทุจริตในปัจจุบันมีรูปแบบที่ซับซ้อนขึ้น โดยเฉพาะการทุจริตเชิงนโยบายที่ทำให้การทุจริตกลายเป็นความชอบธรรมในสายตาประชาชนขาดกลไกการตรวจสอบความโปร่งใสที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงเป็นการยากที่จะเขาไปตรวจสอบการทุจริตของบุคคลเหล่านี้

๔. การผูกขาด ในบางกรณีการดำเนินงานของภาครัฐ ได้แก่ การจัดซื้อ-จัดจ้าง เป็นเรื่องของการผูกขาดดังนั้นจึงมีความเกี่ยวข้องของเป็นห่วงโซ่ผลประโยชน์ทางธุรกิจ ในบางครั้งพบบริษัทมีการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่เพื่อให้ตนเองได้รับสิทธิในการดำเนินงานโครงการของภาครัฐ รูปแบบของการผูกขาด ได้แก่ การผูกขาดในโครงการก่อสร้างและโครงการพื้นฐานภาครัฐ

๕. การได้รับค่าตอบแทนที่ไม่เหมาะสม รายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย ความยากจนถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ข้าราชการมีพฤติกรรมทุจริต เพราะความต้องการที่จะมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทำให้เจ้าหน้าที่ต้องแสวงหาช่องทางเพื่อเพิ่ม "รายได้พิเศษ" ให้กับตนเองและครอบครัว

๖. การขาดจริยธรรม คุณธรรม ในสมัยโบราณ ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นคุณธรรมที่ได้รับการปลูกฝังเป็นพิเศษถือว่าเป็นเครื่องวัดความดีของคน แต่ในปัจจุบัน พบว่า คนมีความละอายต่อบาปและเกรงกลัวบาปน้อยลงและมีความเห็นแก่ตัวมากยิ่งขึ้น มองแต่ประโยชน์ส่วนตนเป็นที่ตั้งมากกว่าที่ยึดผลประโยชน์ส่วนรวม

๗. มีค่านิยมที่ผิด ปัจจุบันค่านิยมของสังคมได้เปลี่ยนจากยกย่องคนดี คนที่มีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นยกย่องคนที่มีเงิน คนที่เป็นเศรษฐี มหาเศรษฐี คนที่มีตำแหน่งหน้าที่การงานสูง ด้วยเหตุผลนี้ ผู้ที่มีค่านิยมที่ผิด เห็นว่าการทุจริตเป็นวิถีชีวิตเป็นเรื่องปกติธรรมดา เห็นคนซื้อเป็นเชื่อเห็นคนโกงเป็นคนฉลาด ย่อมจะทำการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวง โดยไม่มีความละอายต่อบาปและบาป และไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายของบ้านเมือง

ส่วนท ๒ การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.

๒๕๖๔

๑. กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๔ กระบวนการ

๑.๑ Corrective : แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่าจะเกิด สิ่งที่มีประวัติอยู่แล้ว ทำอย่างไรจะไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำอีก

๑.๒ Detective : ฝ้าระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง ทำอย่างไรจะตรวจพบต้อง สอดส่องตั้งแต่แรก ตั้งข้อสงสัยบางเรื่องที่น่าสงสัยทำการลดระดับความเสี่ยงนั้นหรือให้ข้อมูลหรือให้ข้อมูลเบาะแส นั้นแก่ผู้บริหาร

๑.๓ Preventive : ป้องกัน หลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่นำไปสู่การสุ่มเสี่ยงต่อการกระทำผิดในสวน พฤติกรรมที่เคยรับรู้เคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสเสี่ยงที่จะเกิดซ้ำอีก (Known Factor) ทั้งที่รู้ว่าทำไป มีความเสี่ยงต่อการทุจริต จะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับ Workflow ใหม่ ไม่เปิดช่องว่างให้ทำการทุจริตเข้ามาได้ ได้อีก

๑.๔ Forecastion : การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่จะเกิดอาจจะเกิดขึ้นและป้องกัน ป้องปราม ล่วงหน้าในเรื่องประเด็นที่ไม่คุ้นเคย ในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากการพยากรณ์ประมาณการล่วงหน้าใน อนาคต (Unknown Factor)

๒. ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๕ ขั้นตอน ดังนี้

๑. การระบุความเสี่ยง

๒. การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

๓. เมทริกส์ระดับความเสี่ยง

๔. การประเมินการควบคุมความเสี่ยง

๕. แผนบริหารความเสี่ยง

๖. การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

๗. การทำระบบบริหารความเสี่ยง

๘. การจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง

ขั้นเตรียมการ : ประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๙. การรายงานผลการดำเนินการตามแผนการบริหารความเสี่ยง

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ต้องทำการคัดเลือกงานหรือกระบวนการ จากภารกิจในแต่ละประเภทที่จะทำการประเมิน ในกรณีนี้ได้จำแนกขอบเขตของการประเมินความเสี่ยงการทุจริตไว้ ๓ ด้าน ดังนี้ ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต (ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๕) ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจหน้าที่ และความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารทรัพยากรภาครัฐเมื่อคัดเลือกแล้ว ให้ทำการคัดเลือกกระบวนการของประเภทด้านนั้น ๑ โดยเฉพาะการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต และจัดเตรียมข้อมูลขั้นตอนการปฏิบัติงาน หรือแนวทาง หลักเกณฑ์ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง จากนั้นจึงลงมือทำตามขั้นตอนประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใส

ขององค์การบริหารส่วนตำบลสายตะกู ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

จากการวิเคราะห์ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ นำมาสู่ข้อเสนอแนะในการกำหนดมาตรการในการส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสภายในหน่วยงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลสายตะกู ดังนี้

มาตรการ/แนวทาง	วิธีดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา ดำเนินการ	การติดตามผล
๑. การปรับปรุงระบบ การทำงาน และการเพิ่ม ประสิทธิภาพการสื่อสาร ภายใต้แนวทาง “Smart Saitaku”	๑. จัดตั้งศูนย์ Smart Saitaku ๒. จัดทำคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ ปฏิบัติงานประจำศูนย์ฯ ๓. จัดอบรมเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ Smart Saitaku ให้มีความรู้ ครอบคลุมทุกงานบริการ ๔. จัดทำคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ ประชาสัมพันธ์ประจำหมู่บ้าน ๕. ดำเนินการประชาสัมพันธ์งาน ต่างๆ ของ อบต. ผ่านที่ประชุม ประจำเดือนของหมู่บ้าน และจัดส่ง หนังสือประชาสัมพันธ์ประจำเดือน ไปยังประชาชนทางไปรษณีย์ ๔. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วน ร่วมในการประเมินผลการ ปฏิบัติงานของหน่วยงานและ เจ้าหน้าที่ ผ่านระบบการประเมิน ความพึงพอใจ	สำนักปลัด	ตลอดปี งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔	๑. คำสั่งจัดตั้งศูนย์ Smart Saitaku ๒. คำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ ปฏิบัติงานประจำศูนย์ฯ ๓. คำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ ประชาสัมพันธ์ประจำ หมู่บ้าน ๔. รายงานผลการ ปฏิบัติงาน/ผลการประเมิน ความพึงพอใจของ ประชาชน ๕. สถิติการให้บริการ ๖. หนังสือประชาสัมพันธ์

๒. การเปิดโอกาสให้	๑. แต่งตั้งผู้แทนหน่วยงาน และประชาชน เป็นคณะกรรมการหรือคณะทำงาน ในการดำเนินงานต่างๆ ของ อบต. เช่น - คกก.พัฒนา อบต. - คกก.ติดตามและประเมินผลแผน - คกก.ตรวจการจ้าง - คกก.ศูนย์ยุติธรรมชุมชน - คกก.ช่วยเหลือประชาชน เป็นต้น ๒. จัดประชุมคณะกรรมการ และคณะทำงาน ในการดำเนินงานโครงการ หรือกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้มีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมติดตามและประเมินผล	สำนักปลัด	ตลอดปี	๑. คาสั่งแต่งตั้ง
ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ อบต.		กองคลัง	งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔	คณะกรรมการ / คณะทำงาน ๒. รายงานการประชุม ๓. รายงานผลการดำเนิน
				โครงการ / กิจกรรม

มาตรการ/แนวทาง	วิธีดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา ดำเนินการ	การติดตามผล
๓. การเพิ่มคุณภาพการดำเนินงาน	๑. มอบหมายให้พนักงานทุกคนจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานตามภารกิจหน้าที่ของตนเอง ๒. เผยแพร่คู่มือการปฏิบัติงานให้ประชาชนได้รับทราบผ่านเว็บไซต์ของ อบต. ๓. กำหนดให้การปฏิบัติงานตามขั้นตอนและระยะเวลาที่กำหนดเป็นตัวชี้วัดในการประเมินผลการปฏิบัติราชการของพนักงานทุกคน	สำนักปลัด กองคลัง กองช่าง	ภายใน มี.ค. ๖๔	๑. คู่มือการปฏิบัติงาน ๒. การเผยแพร่คู่มือฯ ๓. ผลการประเมินการปฏิบัติราชการ
๔. การเปิดเผยข้อมูลที่สำคัญและหลากหลาย	๑. จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานสำหรับการประเมิน ITA ๒. คณะทำงานจัดทำและเผยแพร่ข้อมูลที่ประชาชนควรทราบให้ครบถ้วนทุกประเด็นการประเมินทางเว็บไซต์ของ อบต. ๓. ติดตามและประเมินผล	สำนักปลัด กองคลัง	ก.พ. ๖๔ ถึง พ.ค. ๖๔	๑. คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน ๒. การเผยแพร่ข้อมูล ๓. ผลการประเมิน ITA
